

Kultura na mapě

Podrobné zmapování kulturního dění ve městě může přinést velmi užitečné výsledky.

➤ V druhém nejmenším českém krajském městě Jihlava byl v letošním roce realizován projekt mapování kulturně-společenského zázemí města ve vazbě na geografická data z GIS. Jeho výstupy přinesly například překvapivě odhalení kulturními, volnočasovými a sportovními aktivitami silně prostoupené oblasti v údolí řek Jihlava a Jihlávka nebo byly využity jako podklad pro přípravu zadání veřejné architektonické soutěže na návrh územní studie.

CÍLEM JE ŽIVĚJŠÍ MĚSTO

Kultura bývá v územněanalytických podkladech měst a obcí zastoupena jen velice sporadicky. Pokud se tématu kultury tyto dokumenty věnují, pak většinou jen formou výčtu a zobrazení nejvýznamnější kulturní infrastruktury a objektů s památkovou ochranou. Kultura je tak znevýhodněna vůči například oblastem ochrany přírody nebo dopravy či technické infrastruktury, ve kterých existují formalizované požadavky na data a metodiky a také legislativně ukotvená ochrana stávajících hodnot.

Přítom veřejný prostor a infrastruktura vytvářející vhodné

Otázka pro Ing. arch. Terezu Kafkovou z odboru rozvoje města:

Jak město hodlá využít objevu kulturních klastrů, k němuž došlo díky mapování?

Objev kulturně-vzdělávacích/sportovních klastrů nám ukazuje prioritní území, na jejichž rozvoj by se měla Jihlava do budoucna soustředit. Cílem bude upravit podobu veřejného prostoru v souladu s účelem a významem klastrů. Úprava Smetanových sadů bude odpovídat potřebám studentů a živé kultury ve veřejném prostoru. Stříbrné údolí vnímáme díky mapování a strategii jako celek a je třeba řešit zejména kvalitu propojení (fyzického i funkčního) jeho částí, vybavenost a pestrost aktivit v celé délce údolí. V klastru okolo Masarykova náměstí budeme ve spolupráci s přílehlými kulturními institucemi rozvíjet objevený kulturní potenciál.

Na území klastrů bude kladen důraz na pobytovou kvalitu veřejného prostoru, jeho uzpůsobení pro konání kulturních akcí a propojení kulturních institucí s veřejným prostorem pomocí úpravy parteru a předprostoru institucí.

podmínky pro kulturní a kulturně-komunitní aktivity má zásadní dopad na fungování území. Vytvoření nových příležitostí, stejně jako zrušení či narušení dosud fungujících vztahů může velmi významně změnit způsob využívání území lidmi, kteří v něm žijí nebo je navštěvují.

Cílené propojování kulturní politiky a územního plánování

proto iniciuje promyšlení komplexních návazností v území z mnoha hledisek kulturních, sociálních i ekonomických.

Celkově jde z pohledu kultury o to, aby byla popsána nejen ta fakta, která lze územním plánem přímo řešit, ale i ty děje, pro které územní plán připravuje podmínky, nebo naopak může při jejich pomnutí zkomplikovat či znemožnit naplnění potenciálu. Dobrým výsledkem pak může být živější město, snížení bariér v přístupu k veřejným prostranstvím, cílené rozmístění infrastruktury po městě dle potřeb jeho obyvatel a rozvoje města, vedle zejména v historických městech koncentrovaných kulturních čtvrtí v centru.

STRATEGICKÉ DOKUMENTY PRO BUDOUCNOST

Projekt mapování kulturně-společenského zázemí města Jihlavy byl iniciován v rámci tvorby strategie pro kulturu a cestovní ruch. Strategie je zpracovávána participativním způsobem, do analýzy i návrhu jsou intenzivně zapojeny

Výstupy mapování kulturně-společenského zázemí města Jihlavy:

- přehled různých typů kulturní infrastruktury a její vyhodnocení z hlediska lokálního, místního, národního a mezinárodního dosahu, zhodnocení základních problémů a potenciálů,
 - přehled veřejných prostranství celoměstského a lokálního významu vhodných pro kulturní dění a podrobnější popis jejich problémů, potenciálů a ideálního charakteru ve vztahu k optimálním podmínkám pro kulturní a komunitní dění a jejich vztah ke klíčovému spojnicím ve městě,
 - identifikace územních klastrů s významnou koncentrací infrastruktury, dění, potažmo aktérů,
 - dostupnost infrastruktury z pohledu chodce, cyklisty a veřejné dopravy z různých koutů města a zhodnocení deficitů dostupnosti a vyhodnocení problémů,
 - popis míst paměti a zajímavých událostí spojených s místy nad rámec sledovaných jevů v územněanalytických podkladech skrze nástroje ochrany.
- Ke všem výstupům je doplněn popis, jak s nimi naložit v územněanalytických a plánovacích dokumentech

Na mapě Jihlavy se postupně objevují klastry s různou úrovní kulturně-společenského zázemí

prostorových a institucionálních klastrů, zlepšení podmínek v přístupu k veřejnému prostoru a jeho vybavenosti pro konání kulturních a komunitních aktivit. Opatření jsou obsahem strategie pro kulturu a volný čas i z toho důvodu, že město je teprve na počátku uvažování o specifických strategiích pro veřejný prostor nad rámec územněplánovací dokumentace (např. generelu veřejných prostranství). Výstupy mapování plánuje odbor rozvoje města promítnout i do aktualizace strategického plánu města, do územněanalytických podkladů i do územního plánu. Vzniklá metodika mapování kulturně-společenského zázemí, pilotně odzkoušená právě v Jihlavě, bude prostřednictvím Národní sítě Zdravých měst ČR dále nabídnuta k využití dalším zájemcům z řad municipalit. Na metodice mapování spolupracuje Ing. Arch. Petr Klápště. ●

Olga Škochová, Kvas

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY

místní kulturní instituce a organizátoři kultury v Jihlavě i zástupci odvětví cestovního ruchu. Zpracování analýz i strategie se aktivně účastní tři odbory magistrátu. Odbor školství kultury a tělovýchovy, odbor rozvoje města a kancelář primátora, která má na starosti také cestovní ruch. Skrze projekt mapování kulturně-společenského zázemí města se zapojil i Úřad územního plánování.

Nejedná se tedy o zpracování strategie tzv. „na klíč“, ale o koučovaný proces, jehož cílem je dopracovat se ke sdílené vizi komunity a vyjednání spolupráce mezi komunitou a úřadem i mezi odbory na radnici.

Magistrát města Jihlavy investuje do celého procesu participativního mapování a tvorby kulturní strategie 350 tis. Kč. Mapování kulturně-společenského zázemí a zpracování metodiky využitelné pro další města financuje Národní síť Zdravých měst ČR částkou 120 tis. Kč za využití prostředků ESF (OP Zaměstnanost). Vedle mapování proběhly další analytické procesy, které se vzájemně doplnily, a to v oblasti financování kultury ve městě, včetně analýzy grantového řízení pro kulturu, role města ve správě a podpoře kultury a dále mapování potenciálu cestovního ruchu, poptávky škol a veřejnosti po kultuře.

Výsledky mapování se promítly do strategie pro kulturu, volný čas a cestovní ruch, která obsahuje i množství opatření týkajících se využití potenciálu objevených

Audity udržitelného rozvoje měst

Plánování v oblasti kultury i související analýza území jsou součástí širšího hodnocení udržitelného rozvoje, ke kterému jsou využívány tzv. audity udržitelného rozvoje měst. Ty hodnotí stav a rozvoj daného místa v 10 oblastech:

- veřejná správa a územní rozvoj,
- životní prostředí,
- udržitelná spotřeba a výroba,
- doprava a mobilita,
- zdraví,
- místní ekonomika,
- vzdělávání a výchova,
- kultura a volný čas,
- sociální prostředí,
- globální odpovědnost.

Dle sady návodných otázek a konkrétních indikátorů město zpracovává ve všech deseti oblastech sebehodnotící audit, který je následně posuzován skupinou expertů. Metodiku zajišťuje pracovní skupina MA21 při RVUR. Metodika obsahově vzniká a je aplikována ve spolupráci Národní sítě Zdravých měst, Univerzity Karlovy, expertů pro jednotlivá témata a zapojených měst.

Aktuálně jsou zveřejněny audity zdravých měst Chrudim a Litoměřice (www.mistniagenda21.cz/audit-ur-porovnaní), v řadě dalších míst se průběžně zpracovávají jednotlivé oblasti.

